

DOPRINOS ODRŽIVOJ BUDUĆNOSTI

Kako članice Foruma za odgovorno
poslovanje sprovode Agendu 2030

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO

<http://www.odgovornoposlovanje.rs>

U istraživanju za 2017. godinu učestvovalo je 17 od 28 kompanija članica Foruma za odgovorno poslovanje Srbije:

 BANCA INTESA

 **Coca-Cola HBC
Srbija**

DELHAIZE **SERBIA**

Deloitte.

**DELTA
HOLDING**

direct media
Belgrade • Sarajevo • Skopje • Podgorica • Zagreb • Tirana • Ljubljana • Sofia

 Eurobank
Srbija

ManpowerGroup®

 **SOCIETE GENERALE
SRBIJA**

Telekom Srbija

telenor

 TITAN
CEMENTARA KOSJERIĆ

 UniCredit Bank

vip

 vojvodanska banka
otp group

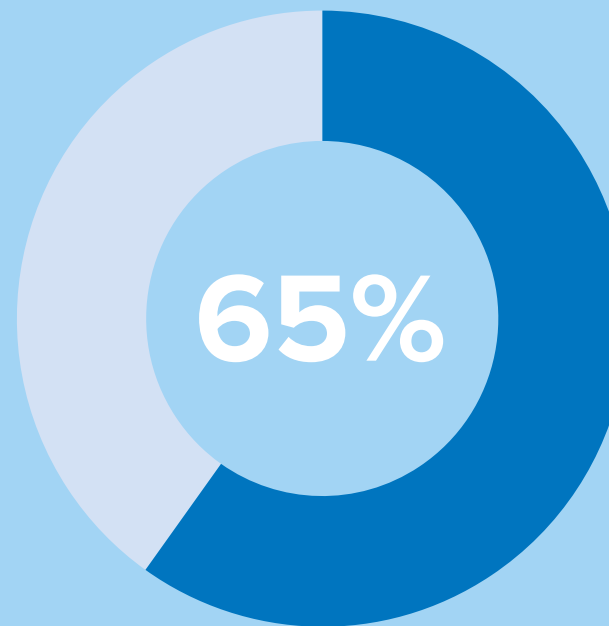
U FOKUSU

Nova Agenda za održivi razvoj do 2030.

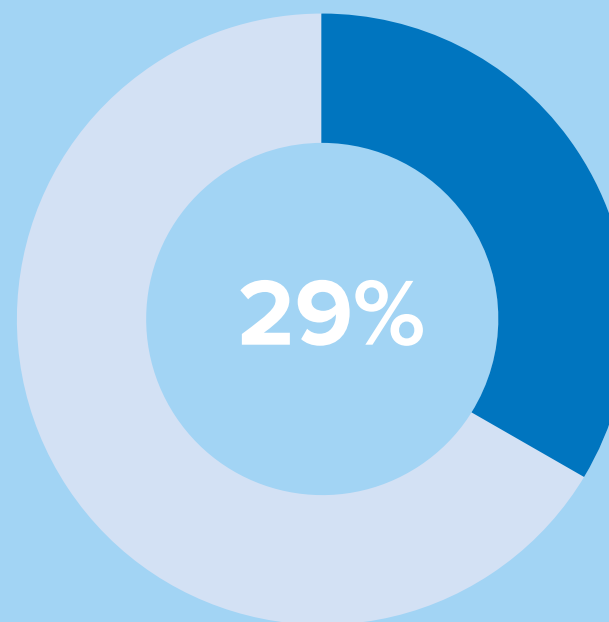
Kako članice doprinose ostvarivanju
Ciljeva održivog razvoja

100%

kompanija je izrazilo svoje
opredeljenje da doprinese
realizaciji Ciljeva održivog
razvoja

kompanija je već
preduzelo neke
akcije usmerene
ka njihovom ost-
varivanju

kompanija je uključeno u krei-
ranje ili implementaciju javnih
politika koje se tiču Ciljeva
održivog razvoja

Ujedinjene Nacije su u septembru 2015. godine usvojile novu Agendu za održivi razvoj do 2030, uključujući univerzalni skup ciljeva i potciljeva koji će usmeravati buduće akcije i razvojne politike. Ciljevi održivog razvoja, njih ukupno 17 sa 169 pripadajućih potciljeva, nadovezuju se i proširuju na Milenijumske ciljeve donete 2000. godine. Za razliku od Milenijumskih ciljeva, finalnih 17 Ciljeva održivog razvoja nastalo je dugotrajnim konsultativnim procesom, u koji je privatni sektor bio uključen u značajnoj meri. Takođe, novi globalni ciljevi stavljaju mnogo veći akcenat na ulogu korporacija u dostizanju ciljeva i ostvarivanju željene promene.

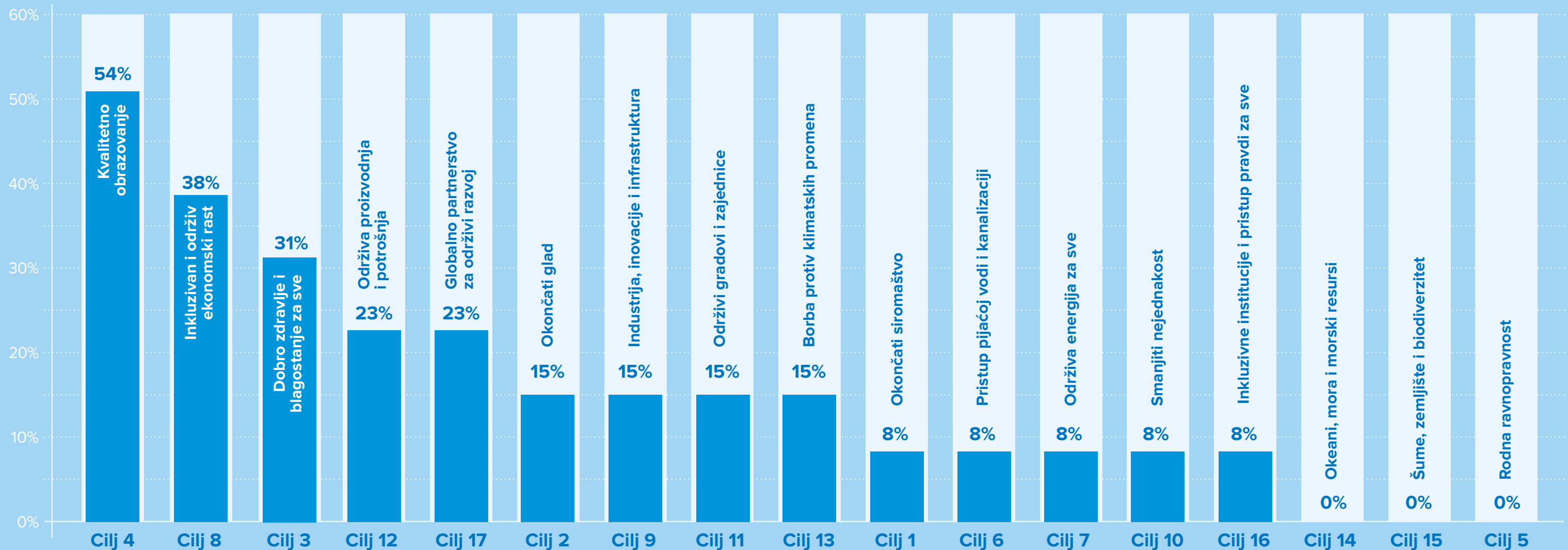
U FOKUSU

Koje Ciljeve održivog razvoja su kompanije izabrale kao svoje prioritete?

76%

kompanija je među 17 Ciljeva održivog razvoja i pripadajućih potciljeva odredila prioritete za realizaciju aktivnosti

Prioriteti među Ciljevima održivog razvoja prema zastupljenosti u kompanijama

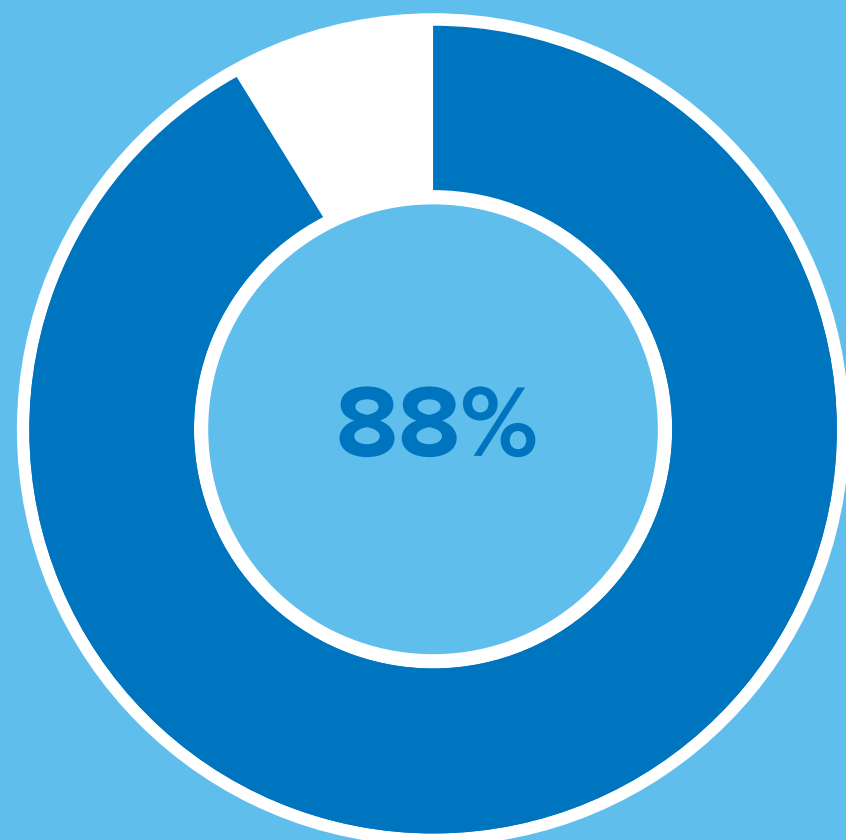

U FOKUSU

Jedini Cilj odnosno potcilj koji je specifičan samo za biznis je

12.6

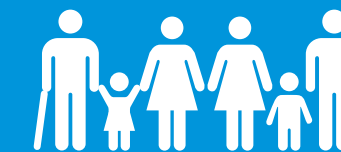
Podsticati kompanije, posebno velike i međunarodne kompanije, da usvoje održive prakse i da integrišu informacije o održivosti u svoj ciklus izveštavanja.

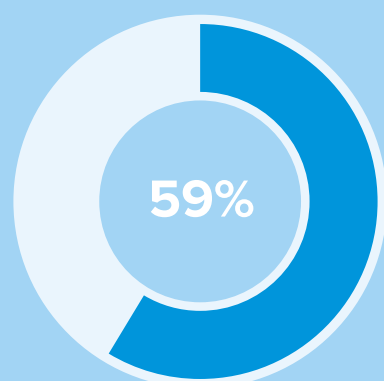
kompanija članica Foruma za odgovorno poslovanje izveštava javnost o društvenoj odgovornosti kroz izveštaj

Kako članice ostvaruju Cilj broj 1

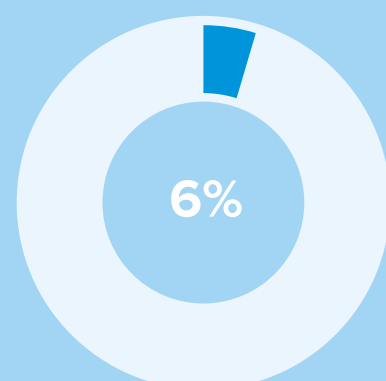
1. Okončati siromaštvo svuda i u svim oblicima

Investicije u zajednicu namenjene siromašnima

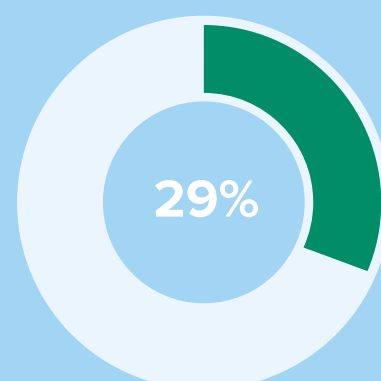

kompanija ulaže u projekte namenjene siromašnima

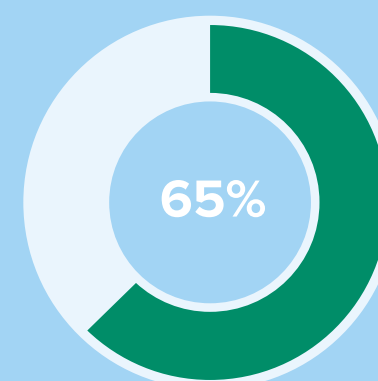

kompanija meri socijalni povraćaj na investicije (SROI)

Inkluzivni biznis modeli

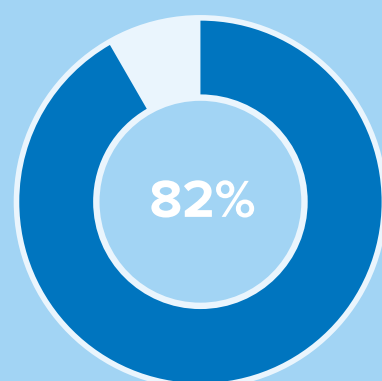

kompanija nudi posebne pogodnosti socijalno ugroženim grupama kada su u pitanju njihovi proizvodi ili usluge

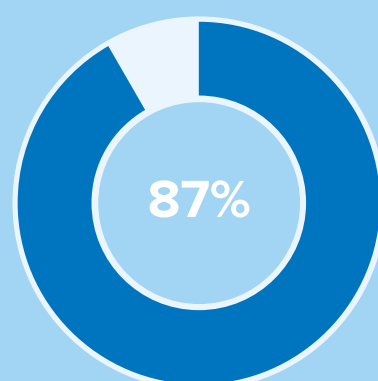

kompanija uključilo je socijalna preduzeća u svoj lanac dobavljača

Fer nadoknade za sve zaposlene

procenat kompanija u kojima je prosečna plata veća od republičkog proseka

kompanija koje koriste usluge agencija za lizing/outsorsing radnika zahteva od agencija korektnu politiku kada su u pitanju zarade

Kompanije mogu uticati na smanjenje stope siromaštva kroz fer nadoknade kako za svoje direktno zaposlene, ali tako i za radnike zaposlene preko agencija. Inkluzivni biznis modeli pomažu siromašnima i ugroženim socijalnim grupama tako što im omogućavaju lakši pristup proizvodima i uslugama kompanija, i uključujući ih u svoj lanac dobavljača. Još jedan način da se osnaže socijalno ugroženi jeste usmeravanje filantropskih davanja ka projektima za siromašne, dok merenje socijalnog povraćaja na investicije omogućava da se sa alociranim sredstvima postigne maksimalni efekat.

Teme relevantne za biznis:

Investicije u zajednicu namenjene siromašnima

Inkluzivni biznis modeli

Fer nadoknade za sve zaposlene

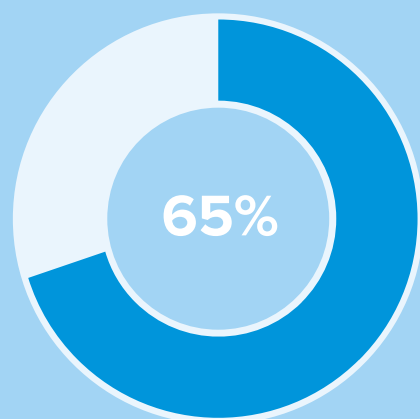
Kako članice ostvaruju Cilj broj 3

3. Obezbediti zdrav život i promovisati blagostanje za ljude svih generacija

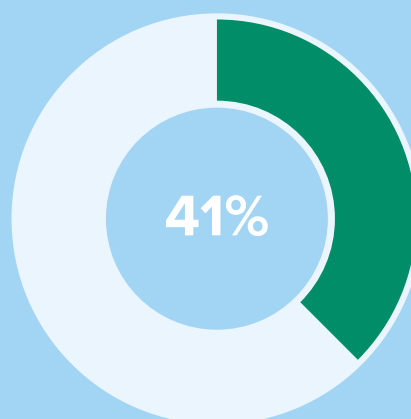

Ulaganje u zdravstvo i zdrave životne stilove

Kompanije ulažu u cilj broj tri podržavajući nekoliko tema:

podrška amaterski sport

podrška zdravstvo

Zdravlje i bezbednost na radu

88% kompanija ulaže u zdravlje i bezbednost na radu preko zakonske obaveze

94% kompanija obezbeđuje zaposlenima periodične sistematske preglede

76% kompanija obezbeđuje zaposlenima dodatno medicinsko osiguranje

47% kompanija obuhvata članove porodice zaposlenih dodatnim medicinskim osiguranjem

60% kompanija koje imaju programe osnaživanja dobavljača usmeravaju svoje aktivnosti na oblast Zdravlja i bezbednosti na radu

Teme relevantne za biznis:

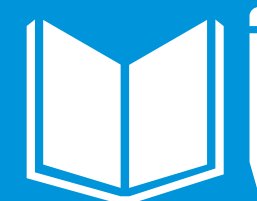
Ulaganje u zdravstvo i zdrave životne stilove

Zdravlje i bezbednost na radu

Kompanije će doprineti promovisanju zdravog života i blagostanja najpre kroz podršku svojim zaposlenima, procenom zdravstvenih rizika, ulaganjem u zdravlje i bezbednost kako na radnom mestu, tako i u slobodnom vremenu. Za biznis su posebno značajne oblasti poput sprečavanja nezaraznih bolesti, negovanja mentalnog zdravlja i bezbednosti u saobraćaju. Kompanije proširuju svoj uticaj ako o ovim temama edukuju dobavljače, partnere i potrošače.

Kako članice ostvaruju Cilj broj 4

4. Osigurati inkluzivno i kvalitetno obrazovanje i promovirati doživotno učenje

Teme relevantne za biznis:

Razvoj buduće radne snage

Usavršavanje zaposlenih

Osnaživanje dobavljača i zajednice

Razvoj buduće radne snage

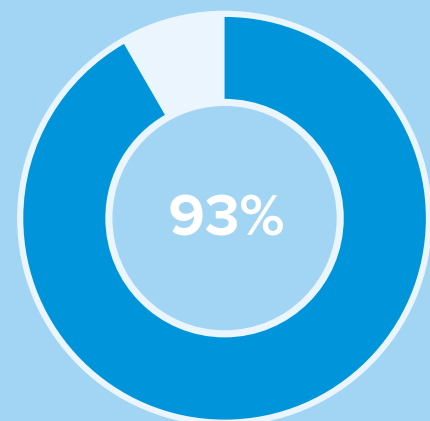
5.248 mladih

je u toku prethodne godine prošlo neki program usmeren na smanjivanje jaza između potrebnih i postojećih znanja na tržištu rada

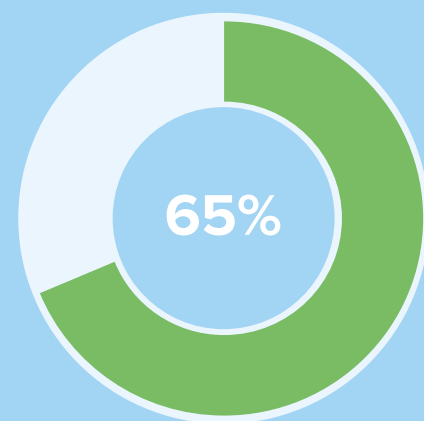
41% partnerstava

između kompanija i obrazovnih institucija je usmereno na sticanje stručnih znanja učenika i studenata, a **10%** na angažovanje stručnjaka u nastavi

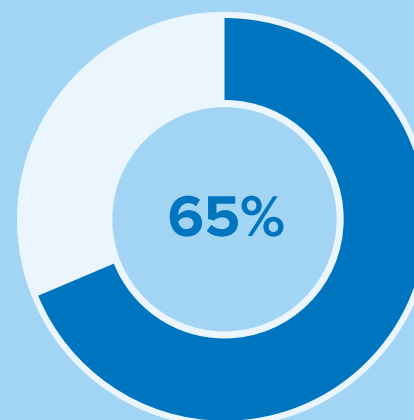
Usavršavanje zaposlenih

93% zaposlenih je u proseku obuhvaćeno nekim vidom obuke u kompaniji

65% kompanija sprovodi interni mentorski program za zaposlene na junior pozicijama

kompanija ima volonterske akcije zasnovane na mentorskoj podršci

23 sati obuke

je prosečno prošao svaki zaposleni u kompaniji

Kako članice ostvaruju Cilj broj 4

4. Osigurati inkluzivno i kvalitetno obrazovanje i promovirati doživotno učenje

Oснаživanje dobavljača

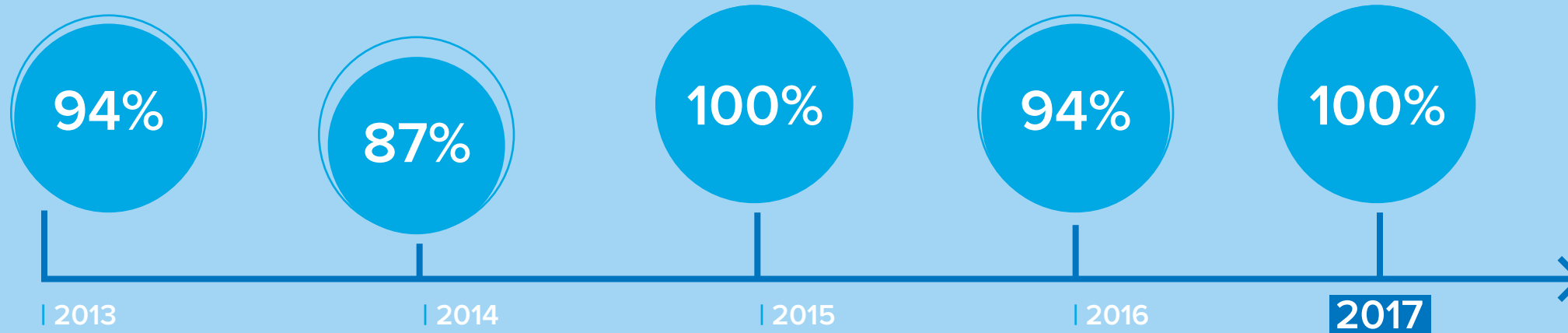
29%

kompanija ima program osnaživanja/obuke lokalnih dobavljača

228 dobavljača

je prošlo kroz ovakav program obuke prethodne godine

Za kompanije članice **OBRAZOVANJE** je godinama unazad **prioritetna oblast** podrške lokalnoj zajednici.

Procenat kompanija koje podržavaju oblast obrazovanja kroz korporativnu filantropiju

Teme relevantne za biznis:

Razvoj buduće radne snage

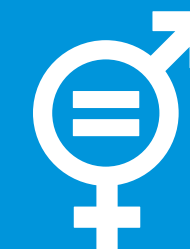
Usavršavanje zaposlenih

Oснаživanje dobavljača i zajednice

Ulaganjem u obrazovanje kompanije doprinose kreiranju kvalitetne buduće radne snage. Razvoj zaposlenih podstiče produktivnost, inovacije i zadržavanje talenata. Podržavanje oblasti obrazovanja kroz korporativnu filantropiju na duži rok doprineće kreiranju održivih i stabilnijih tržišta za proizvode i usluge kompanija.

Kako članice ostvaruju Cilj broj 5

5. Postići rodnu ravnopravnost i osnaživati sve žene i djevojčice

Osnaživanje žena

65%

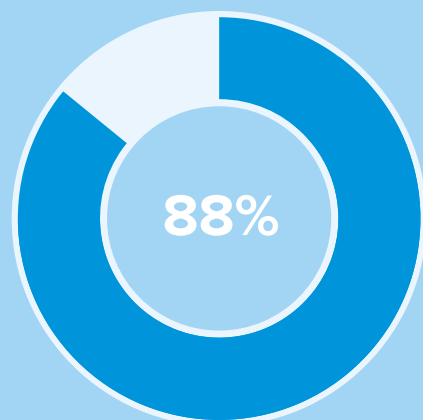
ima statistiku o jednakim platama za muškarce i žene

Diverzitet u organima upravljanja

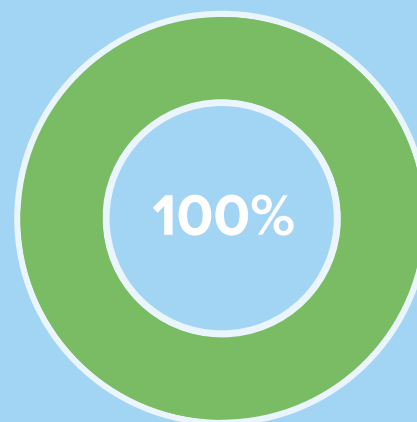
45%

žena se u proseku nalazi u najvišem menadžmentu

Politike i prakse u vezi sa porodijskim odsustvom

kompanija meri povraćaj žena na radno mesto nakon porodijskog odsustva

sve kompanije članice poštuju principe ravnopravnosti, jednakih mogućnosti i nediskriminacije

53%

kompanija daje muškarcima mogućnost korišćenja porodijskog odsustva

10

muškaraca je u 2017. godini koristilo ovu mogućnost

Teme relevantne za biznis:

Diverzitet u organima upravljanja

Politike i prakse u vezi sa porodijskim odsustvom

Osnaživanje žena

Ekonomsko osnaživanje žena, jednake prilike za žene i djevojčice u obrazovanju, sprečavanje nasilja nad njima i kršenja ljudskih prava jesu teme u koje kompanije ulažu kada podržavaju žene kao ciljnu grupu. Vršanjem bilo kog vida diskriminacije nad ženama kompanije zatvaraju sebi pristup polovini kvalifikovane i talentovane radne snage.

Kako članice ostvaruju Cilj broj 6

6. Obezbediti sanitarne uslove i pristup pijaćoj vodi za sve

Teme relevantne za biznis:

Upravljanje vodnim
resursima

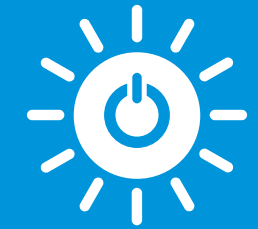
35%

35% kompanija sprovodi aktivnosti poput prečišćavanja vode ili sakupljanja kišnice

Industrija, kao jedan od najvećih potrošača vode, suočava se sa potencijalnom krizom jer posledice zagađenja ili nestašice mogu ozbiljno ugroziti poslovanje.

Kako članice ostvaruju Cilj broj 7

7. Osigurati pristup dostupnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji za sve

Teme relevantne za biznis:

Energetska efikasnost

Obnovljivi izvori energije

76%

76% kompanija sprovodi aktivne mere u pogledu povećavanja energetske efikasnosti

Unapređenjem energetske efikasnosti kompanije ostvaruju uštede i u isto vreme ulažu u zaštitu životne sredine.

Kako članice ostvaruju Cilj broj 8

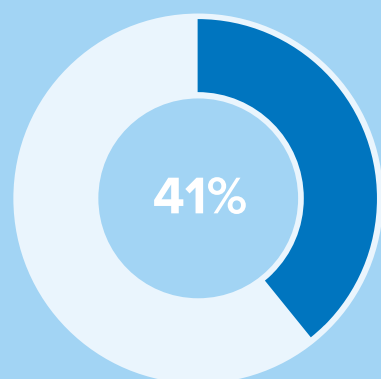
8. Promovisati inkluzivan i održiv ekonomski rast, zaposlenost i dostojanstven rad za sve

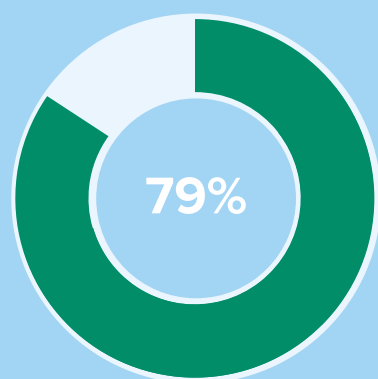
Podsticanje ekonomskog rasta

16.945.892.094,37 RSD

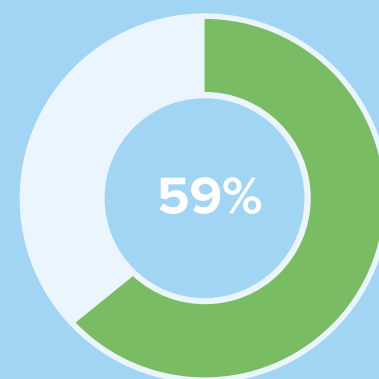
iznosi ukupan iznos davanja državi na ime taksi i poreza

kompanija ima politiku davanja prednosti lokalnim dobavljačima

u proseku iznosi udeo lokalnih dobavljača u lancu nabavke

sredstava u ukupnom budžetu za nabavke je u proseku usmereno na lokalne dobavljače

Raznovrsnost u lancu dobavljača

65%

kompanija kupuje proizvode ili koristi usluge od socijalnih preduzeća

1498

broj dobavljača svrstanih u kategoriju malih i srednjih preduzeća

Podsticanje ekonomskog rasta

Raznovrsnost u lancu dobavljača

Kreiranje radnih mesta

Zapošljavanje osoba sa invaliditetom

Zaštita ljudskih prava i prava radnika

Kako članice ostvaruju Cilj broj 8

8. Promovisati inkluzivan i održiv ekonomski rast, zaposlenost i dostojanstven rad za sve

Kreiranje radnih mesta

831

je više osoba u radnom odnosu nego prethodne godine u ispitanim kompanijama

197

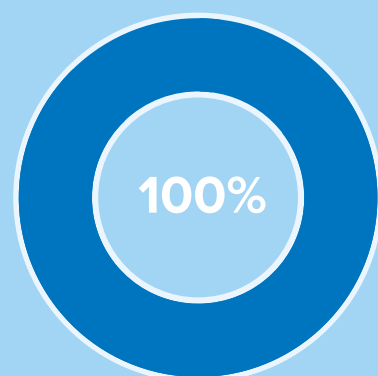
zaposlenih mladih bez radnog iskustva

Zapošljavanje osoba sa invaliditetom

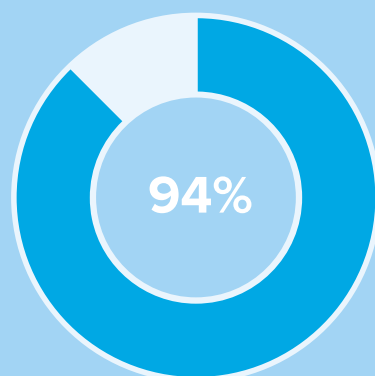
72%

mera do koje su kompanije ispunile obaveznu meru zapošljavanja osoba sa invaliditetom propisanu zakonom

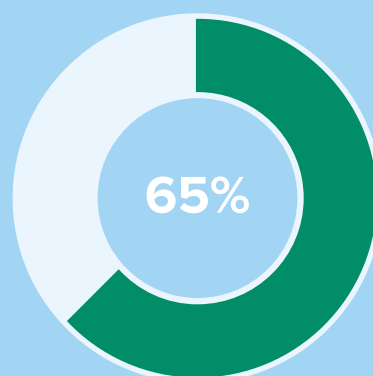
Zaštita ljudskih prava i prava radnika

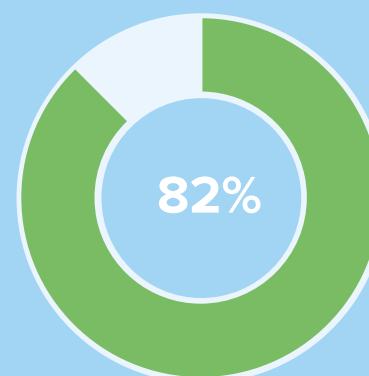
kompanija ima politiku ili proceduru u vezi sa zaštitom i prevencijom mobinga/zlostavljanja

kompanija ima politike usmerene na prevenciju kršenja ljudskih prava

kompanija ima due diligence procedure koje se odnose na ljudska prava

kompanija zahteva poštovanje etičkih principa od dobavljača putem sklapanja ugovora

Podsticanje ekonomskog rasta

Raznovrsnost u lancu dobavljača

Kreiranje radnih mesta

Zapošljavanje osoba sa invaliditetom

Zaštita ljudskih prava i prava radnika

Kreiranje radnih mesta poštujući ljudska prava i prava radnika jeste najbolji način na koji biznis podržava ekonomski rast. Kompanija takođe utiče na povećanje bruto društvenog proizvoda kroz politike koje favorizuju lokalne dobavljače, a posebno lokalne biznise koje vode ili zapošljavaju pojedince iz ugroženih grupa poput socijalnih preduzeća.

Kako članice ostvaruju Cilj broj 9

9. Izgraditi prilagodljivu infrastrukturu, promovisati održivu industrijalizaciju i podsticati inovativnost

Teme relevantne za biznis:

Ulaganje u infrastrukturu

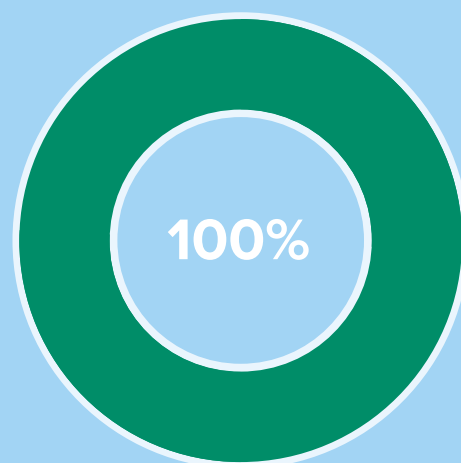
24%

kompanija ulaže u javnu infrastrukturu kroz korporativnu filantropiju

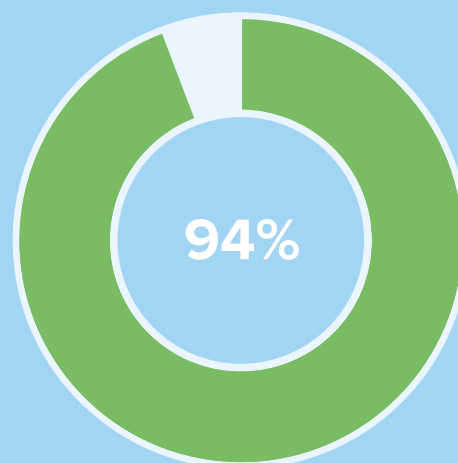
Ulaganje u infrastrukturu

Tehnološke inovacije i digitalizacija

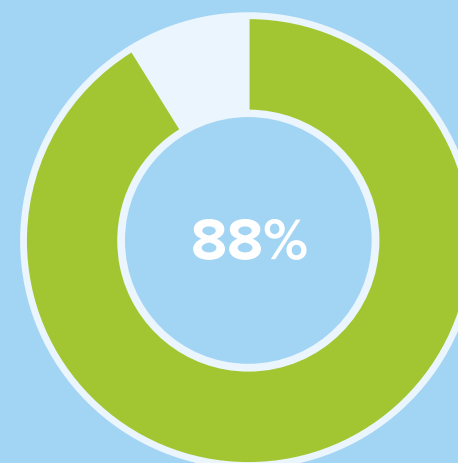
Tehnološke inovacije i digitalizacija

sve kompanije digitalizuju svoje operacije i procese gdje je to moguće

kompanija omogućava i podstiče svoje zaposlene da inoviraju radne procese i operacije unutar kompanije

kompanija ima predviđen budžet za inovacije, istraživanje i razvoj

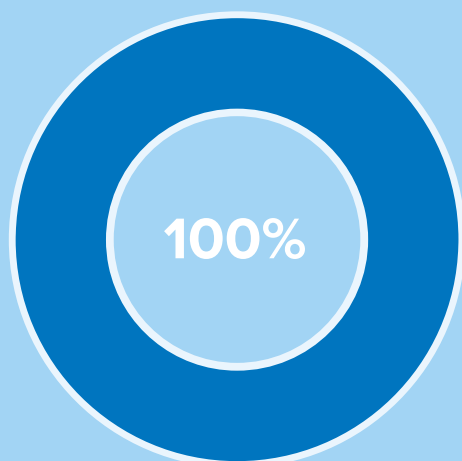
Kompanije mogu doprineti izgradnji infrastrukture kako direktnim novčanim ulaganjima, tako i svojom ekspertizom. Inovacije predstavljaju veliki potencijal za rast biznisa, dok istovremeno utiču na rast ekonomije i razvoj zajednice.

Kako članice ostvaruju Cilj broj 10

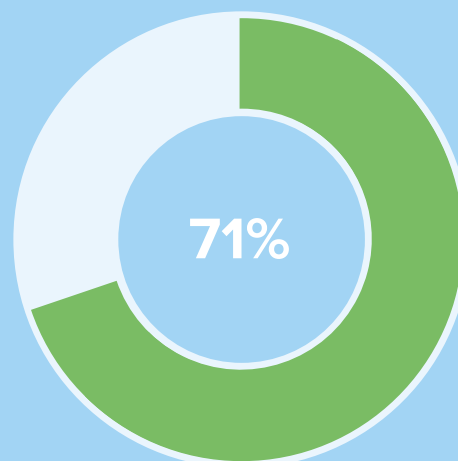
10. Smanjiti nejednakost između i unutar država

Jednakost i nediskriminacija

kompanija poštuje principe ravnopravnosti, jednakih mogućnosti i nediskriminacije

kompanija zapošljava osobe sa invaliditetom

Teme relevantne za biznis:

Jednakost i nediskriminacija

Fer nadoknade za sve zaposlene

Ulaganje u inkluziju

Fer nadoknade za sve zaposlene

82%

kompanija ima prosečnu platu veću od republičkog proseka

Ulaganje u inkluziju

29%

kompanija podržava inkluziju marginalizovanih grupa kroz korporativnu filantropiju

Usled procesa globalizacije biznisa, pitanje globalne raspodele poreskih prihoda postaje sve značajnije pitanje za smanjivanje nejednakosti među zemljama, a posebno je važno u zemljama u razvoju. Kompanije koje posluju u Srbiji doprinose ovom cilju uplaćivanjem poreza, kreiranjem radnih mesta, fer nadoknadama za sve zaposlene i smanjivanjem razlike između najbolje i najlošije plaćenih zaposlenih unutar kompanije.

Kako članice ostvaruju Cilj broj 11

11. Učiniti gradove i ljudska naselja inkluzivnim, bezbednim, prilagodljivim i održivim

Teme relevantne za biznis:

Zelena gradnja

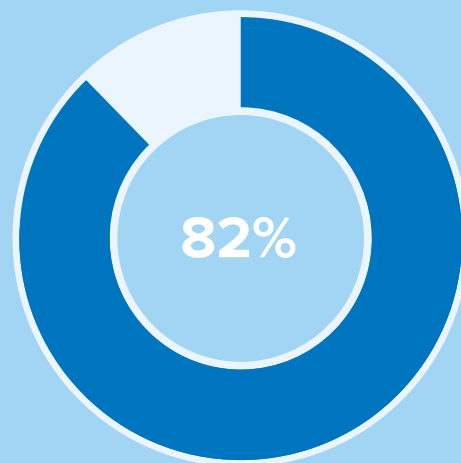
29%

kompanija primenilo je zelenu gradnju u svojim infrastrukturnim projektima

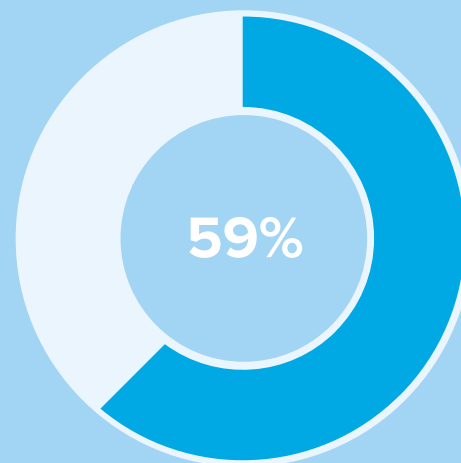
Zelena gradnja

Zagađenje vazduha

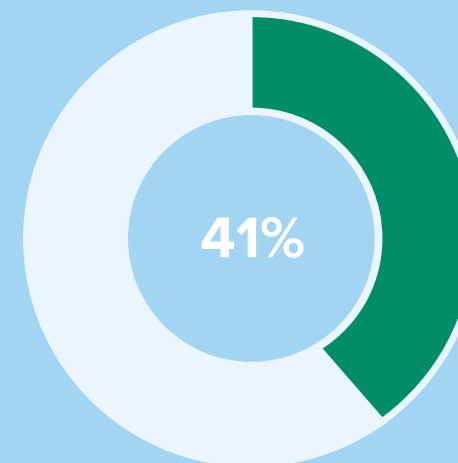
Zagađenje vazduha

kompanija praktikuje telefonske konferencije kako bi smanjile broj poslovnih putovanja

kompanija omogućava zaposlenima rad od kuće

kompanija podstiče zaposlene na korišćenje javnog prevoza, bicikala ili pešačenja za dolazak na posao

Uključivanjem stejkholdera u donošenje odluka prilikom izgradnje novih postrojenja ili prilikom uspostavljanja novih aktivnosti na urbanim lokacijama, kompanije mogu doprineti adekvatnom urbanističkom planiranju. Donošenjem odluka o izboru prevoznih sredstava, podsticanjem zaposlenih na rad od kuće ili na korišćenje ekološki prihvatljivih prevoza do radnog mesta, kompanije mogu smanjiti svoj štetan uticaj na zagađenje vazduha u gradovima.

Kako članice ostvaruju Cilj broj 13

13. Preduzeti hitnu akciju u borbi protiv klimatskih promena i njenih posledica

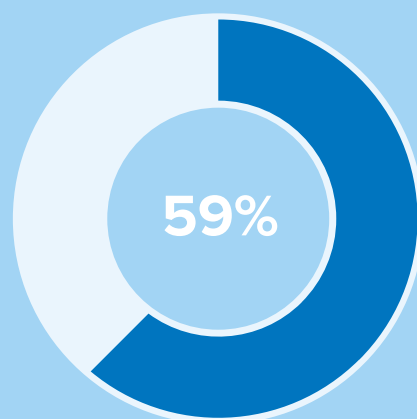
Teme relevantne za biznis:

Svest o uticaju klimatskih promena

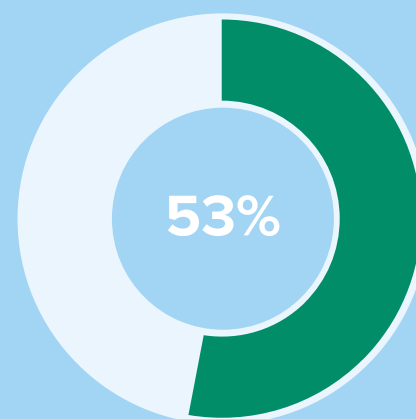
Procena rizika

Ublažavanje uticaja klimatskih promena

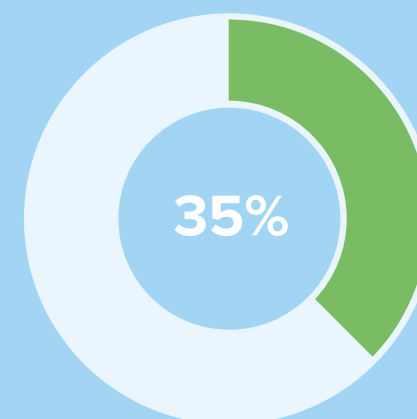
Svest o uticaju klimatskih promena

kompanija oglašava inicijative za zaštitu životne sredine u medijima i na društvenim mrežama

kompanija je organizovalo posebne treninge za zaposlene na temu zaštite životne sredine

kompanija zahteva od dobavljača primenu ekoloških standarda koji su iznad trenutnih zakonskih obaveza

Procena rizika

65%

kompanija je nekim strateškim dokumentom prepoznala klimatske promene kao faktor rizika

53%

kompanija vrši procenu rizika kada su u pitanju klimatske promene

Klimatske promene na mnogo načina utiču na povećanje troškova poslovanja. Zato je na kompanijama da daju svoj doprinos podizanju nivoa svesti, kao i ljudskih i institucionalnih kapaciteta u vezi sa ublažavanjem i smanjivanjem uticaja klimatskih promena, odnosno sa prilagođavanjem i ranim upozoravanjem na njih. Kompanije mogu da u svoje politike i procedure integrišu mere u vezi sa klimatskim promenama, ali i da se uključe u kreiranje javnih politika na ovu temu.

Kako članice ostvaruju Cilj broj 13

13. Preduzeti hitnu akciju u borbi protiv klimatskih promena i njenih posledica

Teme relevantne za biznis:

Svest o uticaju klimatskih promena

Procena rizika

Ublažavanje uticaja klimatskih promena

Klimatske promene na mnogo načina utiču na povećanje troškova poslovanja. Zato je na kompanijama da daju svoj doprinos podizanju nivoa svesti, kao i ljudskih i institucionalnih kapaciteta u vezi sa ublažavanjem i smanjivanjem uticaja klimatskih promena, odnosno sa prilagođavanjem i ranim upozoravanjem na njih. Kompanije mogu da u svoje politike i procedure integrišu mere u vezi sa klimatskim promenama, ali i da se uključe u kreiranje javnih politika na ovu temu.

Ublažavanje uticaja klimatskih promena

53%

53% kompanija računa karbonski otisak. Ukupan karbonski otisak za 2017. godinu, u ovih 9 kompanija, iznosio je **963.292,31 tCO2/god.**

76%

kompanija preduzima akcije kako bi se snizila potrošnja resursa po jedinici proizvoda

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

kancelarija@odgovornoposlovanje.rs

facebook.com/odgovorno.poslovanje

FOP_Srbija

Forum za odgovorno poslovanje

www.odgovornoposlovanje.rs

smart
KOLEKTIV

office@smartkolektiv.org

facebook.com/SmartKolektiv

twitter.com/SmartKolektiv

www.smartkolektiv.org

Izdavač:

Smart kolektiv, 2018.

Za izdavača:

Neven Marinović, direktor

Projektni tim:

Milica Mišković

Aleksandra Mitrović

Teodora Pasulj

Aleksandra Bojović

Dizajn:

Vjeko Sumić